

POOLEN

Fietspoolen, voetpoolen, carpoolen
Veilig en milieuvriendelijk naar school

Mobiel 21

Inhoud

Poolen	3
Wat is poolen?	3
Wie kan poolen?	3
Wie kan een pool begeleiden?	3
Wanneer poolen?	3
Wat zijn voordelen van poolen?	3
Hoe start je een pool?	3
Fietspoolen	6
Wat is fietspoolen?	6
Waarom fietspoolen?	6
Fietspoolgroep	6
Tips voor fietspoolers	7
Voetpoolen	8
Wat is voetpoolen?	8
Waarom voetpoolen?	8
Voetpoolgroep	8
Carpoolen	9
Wat is carpoolen?	9
Waarom carpoolen?	9
Carpoolgroep	9
Tips voor carpoolers	9
Tips voor bestuurders	9
Verzekeringen en aansprakelijkheid	10
Fietspoolen en voetpoolen	10
Carpoolen	11
Goed om weten	12
Modelbrief voor ouders	13
Bevragingsfiche ouders	14
Routefiches	15
Adresgegevens	16
Afsprakennota's begeleiders	17
Fietspoolen	17
Voetpoolen	18
Carpoolen	19
Afsprakennota's ouders en kinderen	20
Fietspoolen en poolpas voor kinderen	20
Voetpoolen en poolpas voor kinderen	21
Carpoolen	22
Aanbod Mobiel 21	23
Colofon	23

Poolen

Veilig, weerbaar en milieuvriendelijk naar school

Wat is poolen?

Een kleine, duidelijk herkenbare groep kinderen fietst of stapt onder begeleiding van een volwassene naar school. De kinderen kunnen ook met de auto gebracht worden. Uiteraard kan dat concept ook in de vrije tijd toegepast worden naar andere bestemmingen, zoals de jeugdbeweging, muziekschool of sportclub.

Wie kan poolen?

Alle kinderen uit de basisschool kunnen deel uitmaken van een poolgroepje.

Wie kan een pool begeleiden?

Alle ouders, grootouders, tantes, nonkels, buren en sympathisanten kunnen een groepje begeleiden. Iedereen die zich wil engageren om een of meerdere keren per week een groepje kinderen naar school te brengen, kan poolbegeleider worden.

Wanneer poolen?

Poolen kan elke ochtend, middag en avond op voorwaarde dat een begeleider een groepje wil begeleiden. Het is mogelijk dat er elke dag poolgroepjes gevormd kunnen worden, maar ook dat er maar een keer per week of per maand een poolgroepje georganiseerd wordt.

Wat zijn voordelen van poolen?

- Het is milieuvriendelijk.
- Jong geleerd is oud gedaan.
- Poolen vermindert de autoverplaatsingen van en naar school.
- Poolen vermindert de parkeerdruk aan de school.
- Kinderen trainen verkeersvaardigheid.
- Autobestuurders gedragen zich hoffelijker door het officiële karakter van poolgroepjes.
- Kinderen hebben meer sociaal contact met leeftijdsgenootjes.
- De begeleiding loopt met een beurtroelsysteem waardoor je als ouder op sommige dagen meer tijd vrij hebt.
- Het sneeuwbaaleffect: (zien) poolen zet aan tot meer poolen.

Hoe start je een pool?

Stap 1: Informeren

Informeert ouders, grootouders en leerkrachten in de school over fiets-, voet- en carpools. Via een informatiefolder of een informatieavond, een artikel in de schoolkrant of op de schoolwebsite kan je de ouders informeren over de opzet. Meer en meer scholen in Vlaanderen poolen. Misschien zijn er andere scholen in de buurt die poolen, vraag ook eens naar hun ervaringen.

Stap 2: Interesse

Kijk of er interesse is voor poolen in je school. Deel de vraag- en aanbodformulieren uit onder de leerlingen. Maak een lijst op van geïnteresseerde poolers en begeleiders. Uit ervaring blijkt dat persoonlijke contacten vaak zinvol zijn om interesse te toetsen.

Vaak zijn er meer kinderen die willen poolen dan ouders die kunnen of willen begeleiden. Zoek begeleiders dan ook niet enkel bij ouders, maar peil ook naar interesse van grootouders, buren, sympathisanten van de school. Vele scholen starten kleinschalig en zoeken gaandeweg nieuwe begeleiders die langs de bestaande routes wonen. De nieuwe potentiële begeleiders kan je persoonlijk aanspreken. Aangezien het om een hele concrete vraag gaat, is de respons vaak positiever dan bij een vrijblijvende algemene vraag.

Zoek geïnteresseerde ouders, leerkrachten, directie die samen een poolwerkgroep willen vormen en het project in de school vorm willen geven. De rol van elke betrokkene is anders:

- De directie: initiatief nemen, het project ondersteunen, contacten leggen met politie en gemeente, de verzekering van de poolbegeleiders in orde brengen.
- De leerkrachten: ouders persoonlijk aanspreken en sensibiliseren, ervaringsgerichte verkeers- en mobiliteitseducatie aanbieden.
- De ouders: hun kind inschrijven in een poolgroepje, zelf een groepje begeleiden of potentiële begeleiders aanspreken, andere ouders aanzetten om mee te doen, zorgen dat afspraken worden nageleefd.
- De politie: de routes verkennen, de ouders tips geven, verkeersles geven, fietscontroles organiseren.
- De gemeente: het project bekendmaken en promoten, zorgen voor reflecterende vestjes en fietshelmen, de kosten van de verzekering op zich nemen. Oplossingen aanreiken voor knelpunten op de fietspoolroutes.

Stap 3: Plannen

Breng eerst de gegevens in beeld. Neem een plattegrond van de schoolomgeving en duid aan:

- de plaats van de school;
- de woonplaats van geïnteresseerde begeleiders;
- de woonplaats van geïnteresseerde poolers.

Op basis daarvan kan je routes uitstippelen:

- Koppel de begeleiders aan een groepje geïnteresseerde kinderen uit dezelfde buurt.
- Ga na wie wanneer kan begeleiden.
- Geef elke soort pool* een andere kleur.
- Zet mogelijke poolroutes uit op een plan. De begeleider vertrekt van zijn of haar woonplaats. De route naar en van school kan verschillen, maar eens die vastligt, houdt de begeleider zich er wel aan. Dat is belangrijk voor de verzekering. Blijkt dat na verloop van tijd de route toch gewijzigd moet worden, dan doe je dat in overleg met de andere begeleiders en breng je de hele poolgroep, de contactpersoon in de school en de verzekeringsmaatschappij hiervan op de hoogte.
- Verken de routes in functie van de verkeersveiligheid samen met een politieagent en pas ze aan als dat nodig is. Hou er rekening mee dat de kortste route niet altijd de veiligste is.

Vul de routefiche en adresfiche in met de route, vertrekuren, namen en contactgegevens. Geef de ingevulde fiche mee aan de begeleiders, de reservebegeleiders en de ouders van de poolers. Een contactpersoon binnen de school vult de fiche aan als dat nodig is. Je kunt elke poolgroep een leuke naam geven.

Stap 4: Afspraken

Begeleiders, ouders en kinderen maken op voorhand duidelijke afspraken:

- Wie maakt deel uit van de poolgroep?
- Wie begeleidt en wanneer?
- Wie neemt welke plaats in?
- Wat als de begeleider ziek is of onverwachts moet afhaken?
- Welke route volgt de groep 's morgens en welke 's avonds?
- Waar komt de groep samen?
- Waar pikt de groep iemand op?
- Wanneer vertrekt de groep?
- Hoelang wacht de groep op iemand?
- ...

Bespreek de afspraken met alle betrokkenen en spreek af wat de gevolgen zijn indien iemand zich niet aan de afspraken houdt.

* fiets-, voet-, carpool

Stap 5: Start!

Nog enkele praktische tips voor de start van het poolproject.

- De school of gemeente sluit een verzekering af voor de begeleiders. De aansprakelijkheid van de begeleiders kan worden verzekerd door een bijkomende clausule in de schoolverzekering.
- Vergeet niet het nodige materiaal (fietshelmen, reflecterende vestjes...) te bestellen en uit te delen, zowel aan de kinderen als aan de begeleiders.
- Verken de routes met de begeleiders en de leerlingen. Besteed aandacht aan gevaarlijke punten, het gedrag onderweg, instapplaatsen en inbreng van de begeleiders. Vraag in het begin eventueel ondersteuning aan de politie.
- Nodig alle betrokkenen en de lokale pers uit bij de officiële start van het poolproject.
- Zorg dat de contactpersoon op school alle gegevens van alle poolers en begeleiders heeft en dat die persoon gemakkelijk te bereiken is.

Stap 6: Opvolging en sensibilisatie

Zo hou je het project levendig in de school:

- Organiseer een of twee keer per jaar een overleg met de begeleiders en indien nodig, met andere betrokkenen (politie, gemeente) om het project eventueel bij te sturen, maar ook om persoonlijk contact tussen de begeleiders te bevorderen.
- Bepleit oplossingen voor gevaarlijke knelpunten op de routes bij de gemeente.
- Speel regelmatig informatie over het project door aan de betrokkenen. Sensibiliseer verder via de schoolkrant, de schoolwebsite, een infobord...
- Informeer ouders van nieuwe leerlingen over het poolproject op een opendeurdag en bij de inschrijving.
- Publiceer in het schoolkrantje of op de website van de school ervaringen van een begeleider of poolgroepje met een leuke foto erbij.
- Beloon poolers en begeleiders af en toe met een complimentje of een kleine attentie.

Als verschillende scholen in de gemeente poolen, dan kan de gemeente voor de poolers en hun begeleiders een leuke activiteit opzetten.

Fietspoolen

Wat is fietspoolen?

Een kleine, duidelijk herkenbare groep kinderen fietst onder begeleiding van een volwassene naar school.

Waarom fietspoolen?

Veel kinderen willen graag met de fiets naar school, maar vaak vinden hun ouders dat te gevaarlijk. Het gevolg is dat steeds meer kinderen met de auto naar school worden gebracht. Hierdoor hebben kinderen minder ervaring met het fietsen in het verkeer, verliezen ze een stuk zelfstandigheid en bewegen ze minder. Tegelijk zorgt het naar school brengen met de auto voor nog meer auto's, nog meer onveilige situaties en hinder voor het leefmilieu. Fietspoolen biedt een veilig, gezond en milieuvriendelijk alternatief.

Wat zijn extra voordelen van fietspoolen?

- Fietsen is gezond voor de kinderen en de begeleider(s).
- Fietsen is goedkoop.
- Kinderen trainen hun fietsvaardigheid in het verkeer en worden weerbaarder.
- Een groep fietsers met reflecterende vestjes is beter zichtbaar en de automobilisten gedragen zich hoffelijker door het officiële karakter van de fietspool.
- Fietsers zijn vaak sneller ter plaatse door het gebruik van doorsteekjes.

Fietspoolgroep

Kleine groepjes kinderen uit dezelfde buurt fietsen onder begeleiding via een afgesproken route naar school. De begeleiders en de kinderen dragen een fietshelm en een reflecterend vestje, zodat ze voor de andere verkeersdeelnemers duidelijk herkenbaar zijn.

De groepjes bestaan uit maximaal zeven kinderen en een volwassene. Een grotere groep wordt door twee volwassenen begeleid. Kleinere groepjes zijn ook mogelijk.

Iedereen houdt zich aan het verkeersreglement en leeft de onderling gemaakte afspraken na. De school sluit een verzekering af voor de begeleiders. Een contactpersoon binnen de school volgt het project op en houdt de gegevens van begeleiders en kinderen bij. Vraag ondersteuning aan de gemeente en politie.

Kinderen die willen deelnemen aan een fietspool moeten voldoende verkeers- en fietsvaardig zijn. Het is moeilijk om hier een leeftijd aan te koppelen. Om te garanderen dat de kinderen die deelnemen aan de fietspool over voldoende verkeers- en fietsvaardigheden beschikken, kan de school een korte fietsproef organiseren.

Tips voor fietspoolers

Van groot naar klein

Is er maar een begeleider per groepje, laat dan de beste en veiligste fietser vooraan rijden. Maak duidelijke afspraken met de kinderen die vooraan rijden over snelheid, stoppen... De begeleider fietst zelf achteraan, zodat die de groep goed in het oog kan houden. Het minst fietsvaardige kind fietst net voor de begeleider. Zijn er twee begeleiders, dan is de volgorde van de kinderen niet zo van belang.

Daar waar kinderen met twee naast elkaar mogen fietsen, laat de begeleider het oudste kind aan de kant van de auto's rijden.

Plaats op de openbare weg

Een fietspad gebruik je altijd. Is er geen, dan rijd je rechts op de rijbaan. De kinderen mogen met twee naast elkaar rijden, behalve als:

- het kruisen met een tegenligger onmogelijk is (zowel binnen als buiten de bebouwde kom);
- er achter jou verkeer aankomt (buiten de bebouwde kom).

Parkeerzones en gelijkgrondse bermen die rechts in je rijrichting liggen, mag je ook gebruiken, op voorwaarde dat je voorrang verleent aan de weggebruikers die zich daar bevinden.

Tussen het vallen van de avond en het aanbreken van de dag en als de zichtbaarheid overdag minder dan 200 meter bedraagt, moet je een wit voor- en rood achterlicht hebben. Het licht mag zowel op de fietser als aan de fiets bevestigd zijn.

Wat kunnen ouders doen?

Ouders kunnen hun kinderen buiten de schooluren fietservaring meegeven. Een eindje fietsen op een vrije dag, brengt je kind fietsvaardigheid en ervaring op de weg bij.

Wettelijke uitrusting van een fiets

- een bel (hoorbaar op 20 meter)
- twee goed functionerende remmen (een op het voorwiel en een op het achterwiel)
- twee goed functionerende lichten
 - vooraan wit of geel
 - achteraan rood ('s nachts bij helder weer vanop minstens 100 meter zichtbaar)
- reflectoren
 - vooraan wit
 - achteraan rood (het weerkaatsende deel mag niet samenvallen met het achterlicht)
 - aan weerszijden van de pedalen wit of geel
 - op de spaken en/of de banden minstens twee gele of oranje dubbelzijdige reflectoren per wiel, bevestigd aan de spaken en symmetrisch aangebracht en/of een witte reflecterende strook aan weerszijden van elke band

Voetpoolen

Wat is voetpoolen?

Een kleine, duidelijk herkenbare groep kinderen stapt onder begeleiding van een volwassene naar school.

Waarom voetpoolen?

Kinderen willen graag te voet naar school, maar vaak vinden hun ouders dat te gevaarlijk. Het gevolg is dat steeds meer kinderen met de auto naar school worden gebracht. Hierdoor doen ze minder ervaring op in het verkeer en verliezen ze een stuk zelfstandigheid. Tegelijk zorgt het naar school brengen voor nog meer auto's, nog meer onveilige situaties en nog meer parkeerdrukke aan de schoolpoort. Daarom biedt voetpoolen een interessant en milieuvriendelijk alternatief.

Wat zijn extra voordelen van voetpoolen?

- Te voet gaan is gezond.
- Te voet gaan is goedkoop.
- Kinderen leren zich zelfstandig verplaatsen.
- Een groep voetgangers is beter zichtbaar en autobestuurders gedragen zich hoffelijker tegenover een groep.
- Als voetganger kan je doorsteekjes nemen waardoor je sneller ter plaatse bent.

Voetpoolgroep

Kleine groepjes kinderen uit dezelfde buurt spreken af op een bepaald punt. Ze wandelen onder begeleiding van een volwassene via een afgesproken route naar school. De kinderen die op de route wonen, staan op een afgesproken uur klaar en sluiten aan bij de groep als die voorbijkomt. Kinderen die nog een stukje moeten stappen voor ze op de afgesproken route komen, kunnen dat alleen of onder begeleiding van een ouder, grootouder, zus of broer.

De groepjes bestaan uit maximum twaalf kinderen en een of twee volwassene. De grootte van de groep hangt ook af van de leeftijd van de kinderen en de afstand die ze afleggen. Iedereen houdt zich aan het verkeersreglement en aan de onderling gemaakte afspraken. Voor de begeleiders wordt een verzekering afgesloten.

Duid een contactpersoon aan die alle gegevens van de voetpoolers en begeleiders verzamelt. Bij die persoon kan je terecht met vragen, opmerkingen of knelpunten. Hij of zij volgt het project op en geeft advies. Vraag aan de politie en de gemeente om te ondersteunen met materiaal, begeleiding en toezicht aan de schoolpoort.

Kinderen kunnen al op veel jongere leeftijd voetpoolen dan fietspoolen. Kinderen uit de laatste kleuterklasjes kunnen al deelnemen aan een voetpool.

Carpoolen

Wat is carpoolen?

Een volwassene brengt kinderen uit verschillende gezinnen met de auto naar school.

Waarom carpoolen?

In Vlaanderen gebeurt 41% van alle woon-school-verplaatsingen met de wagen. De vele autoverplaatsingen zorgen voor files en parkeerdruk aan de school, onveiligheid, milieuvervuiling, hoge vervoerskosten.

Fietsen, te voet gaan of het openbaar vervoer nemen, zijn de meest duurzame vervoersalternatieven. Voor afstanden tot vijf kilometer is stappen of fietsen haalbaar en, als je het de kinderen zelf vraagt, vooral ook leuk. Maar ook carpoolen kan een bijdrage leveren tot het ontlasten van de verkeersknoop. Hetzelfde aantal mensen raakt met minder auto's op de plaats van bestemming. Dat betekent minder parkeerdruk, minder vervuiling, minder lawaaihinder, minder energieverspilling...

Door samen te rijden, gebruik je de auto efficiënt. Zeker in gebieden zonder schoolbus, met ontoereikend openbaar vervoer of te grote ruimtelijke spreiding en afstanden, is carpoolen een zinvol alternatief voor autosolisme. Misschien organiseert de school een fietspool in het najaar en het voorjaar, maar valt dat stil tijdens de winterperiode. Carpoolen is dan een zinvol initiatief.

Wat zijn extra voordelen van carpoolen?

- Door af te wisselen, bespaar je op brandstofkosten.
- Door kinderen vertrouwd te maken met carpoolen, zullen ze er later ook meer voor openstaan.
- Verplaatsingen tijdens spitsuren zijn dikwijls stresserend en tijdrovend. Op de dagen dat jouw kinderen meerijden met iemand anders, blijven die ongemakken je alvast bespaard.

Carpoolgroep

Je bent ouder of grootouder en brengt je kind met de auto naar school. Je hebt nog lege plaatsen in je auto en wil die graag ter beschikking stellen aan kinderen uit jouw buurt die naar dezelfde school gaan. Het carpoolgroepje heeft evenveel deelnemers als dat er reglementaire plaatsen in de auto zijn.

Via de schooldirectie, het oudercomité of de verkeerswerkgroep kan je contacten leggen met andere carpoolouders. Op die manier komen geïnteresseerden samen,

leren ze elkaar kennen en kunnen ze concrete afspraken maken. Zorg voor een thuisomgarantiesysteem dat in noodgevallen gebruikt wordt.

Een carpoolpasje kan de kinderen wijzen op hun rechten en plichten. De aard en de hoeveelheid van de afspraken regel je onderling. Met een klein groepje kan dat gemakkelijk. Wordt de carpoolgroep te groot, dan is het zinvol om een coördinator of contactpersoon aan te stellen. Dat kan een ouder zijn of iemand van het schoolpersoneel. Het is belangrijk dat die persoon vlot te bereiken is, voldoende op de hoogte is en die rol ter harte neemt. Zorg dat die persoon en alle betrokken ouders beschikken over alle adressen en telefoonnummers, zodat ze in geval van nood of ziekte iemand kunnen verwittigen.

Tips voor carpoolers

- Voor het meerijden, kan de bestuurder een kleine vergoeding vragen. Als ouders afwisselend rijden, hoeven ze elkaar niet te betalen en sparen ze benzine en tijd.
- Positieve discriminatie van carpoolers kan door het zorgen voor carpoolparkeerplaatsen kort bij de schoolingang. Spreek hiervoor de school en de gemeente aan.

Tips voor de bestuurder

- Zorg dat je auto goed onderhouden en veilig is.
- Respecteer de snelheidslimieten en pas je snelheid aan de omstandigheden aan (weersomstandigheden, veel kinderen en zachte weggebruikers op de weg, duisternis...).
- Parkeer op een legitieme plaats. Parkeer nooit dubbel en nooit op een bushalte, zebrapad, voet- of fietspad.
- Laat kinderen altijd in- en uitstappen langs de stoepkant.
- Kijk bij vertrek goed uit of er geen kind voor of achter je auto staat.
- Begeleid de kinderen op een veilige manier van de auto naar de schoolpoort en omgekeerd.
- Draag altijd je gordel en zorg dat de kinderen dat ook doen.
- Telefooneer nooit terwijl je rijdt.
- Maak kinderen er attent op dat ze eerst goed kijken voor ze het portier openen. Doe dat zelf ook!

Verzekeringen en aansprakelijkheid

Denk je aan poolen, dan rijzen er wellicht vragen over verzekering en aansprakelijkheid. Dat mag geen struikelblok zijn bij de beslissing om al dan niet deel te nemen aan een poolproject. Hier vind je algemene informatie. Informeer voor de zekerheid en volledigheid ook bij de verzekeringsagent van de school.

Fietspoolen en voetpoolen

Kinderen en begeleider

Eerst en vooral is er de objectieve aansprakelijkheid. Bij een ongeval tussen een sterke weggebruiker (bus, auto, motor) en een zwakke weggebruiker (voetganger, fietser) wordt de zwakke weggebruiker steeds vergoed voor lichamelijke letsels, ook als de zwakke weggebruiker in fout is. De materiële schade wordt enkel vergoed als de zwakke weggebruiker niet in fout was. Bij een ongeval tussen zwakke weggebruikers, komt de eigen gezinspolis tussenbeide.

Kinderen

Voor lichamelijke schade zijn de kinderen door de schoolverzekering verzekerd op hun weg van en naar school. Als een kind van zijn fiets valt, is dat kind verzekerd voor lichamelijke letsels. Materiële schade aan fiets of kleding wordt bij een val meestal niet vergoed. Soms komt bij materiële schade de gezinspolis tussenbeide, bijvoorbeeld als een kind door te vallen materiële schade bij een ander kind berokkent. Controleer voor alle zekerheid de schoolpolis en vraag na of alle betrokkenen een gezinspolis hebben.

Op de afgesproken routes stappen of fietsen de poolers onder de verantwoordelijkheid van de poolbegeleider. Als het kind alleen nog een stukje verder moet stappen of fietsen, is de poolbegeleider niet meer verantwoordelijk.

Begeleiders

Om de begeleiders te verzekeren tegen lichamelijke letsels, kan de school de begeleiders best opnemen in de verzekering lichamelijke ongevallen die zij meestal ook voor haar leerlingen heeft afgesloten.

Materiële schade wordt door de schoolverzekering meestal niet vergoed en zal de begeleider zelf moeten betalen of in bepaalde gevallen via de gezinspolis kunnen recupereren. Controleer ook hier of alle begeleiders een gezinspolis hebben.

De burgerlijke aansprakelijkheid van de begeleider kan op twee manieren verzekerd worden:

- via een aanvullende verzekering burgerlijke aansprakelijkheid. De school kan naast het eigen personeel ook andere begeleiders van kinderen, zoals leesmoeders, uitstapbegeleiders en poolbegeleiders, laten verzekeren. Dat kan als het poolproject onder de verantwoordelijkheid van de school valt. Gaat het om dagelijkse activiteiten, zoals bij een poolbegeleider, dan moet de school een extra verzekeringspremie betalen. Het bedrag van de premie varieert. De verzekeringsmaatschappij van de school kan meer informatie verschaffen over de prijs van een extra clausule.
- via de persoonlijke gezinspolis. Breng je verzekeringsmakelaar op de hoogte van je activiteit als poolbegeleider. De gezinspolis kan een aanvulling bieden op de schoolverzekering. Als er iets gebeurt, dan informeer je de verzekeringsagent best over het incident, ook als er geen schadeclaim ingediend wordt.

Meestal kiezen scholen voor de eerste mogelijkheid. Maar ook de gemeente kan dat regelen en de kosten voor de begeleiders voor haar rekening nemen.

De meeste verzekeringsmaatschappijen zorgen ook voor begeleiding bij schadegevallen via een rechtsbijstandsverzekering. Hiervoor bestaat vaak een afzonderlijke verzekering waarin de school best ook de poolbegeleiders opneemt.

Opzettelijke ongevallen of zware fouten (dronkenschap, kwaadwilligheid...) of herhaalde lichte fouten worden niet verzekerd.

Om ongevallen te vermijden, kan je bij de start van het poolproject de politie om toezicht vragen op de gevaarlijkste punten naar en van school. Overleg met de gemeente over knelpunten is een goede zaak. Op die manier kunnen knelpunten besproken worden en kan de gemeente op zoek gaan naar oplossingen om die punten veiliger te maken.

Het systeem van gemachtigde opzichter kan meer rechtszekerheid bieden. De poolbegeleider volgt een cursus die door de gemeente of politie wordt georganiseerd. Een gemachtigde opzichter mag het verkeer op sommige plaatsen tegenhouden om kinderen te laten oversteken. Een poolbegeleider mag dat niet.

Carpoolen

Kinderen

Voor de meerijsende kinderen blijft de schoolverzekering geldig, ook als je een omweg maakt om hen op te halen. Voorwaarde is wel dat zij geregistreerd staan als carpooler. Vandaar de noodzaak om duidelijke afspraken te maken en op papier te zetten.

Elk kind moet beschikken over een volwaardige zitplaats. Je mag dus zoveel kinderen vervoeren als er zitplaatsen zijn in je wagen. Sinds 10 mei 2008 moeten alle kinderen jonger dan drie jaar en kleiner dan 1,35 meter vervoerd worden in een goedgekeurd kinderbeveiligingssysteem. De algemene regel is dat kinderen kleiner dan 1,35 meter in een goedgekeurd kinderzitje moeten zitten, waarbij de leeftijd geen rol meer speelt. Enkel de lengte van het kind is bepalend. Er zijn twee afwijkingen:

- Kinderen van drie jaar of ouder en kleiner dan 1,35 meter mogen achteraan met de veiligheidsgordel vervoerd worden, op voorwaarde dat er al twee kinderzitjes geïnstalleerd en in gebruik zijn en er geen derde zitje meer kan bijgeplaatst worden.
- In geval van incidenteel vervoer over korte afstand in voertuigen die NIET door een ouder bestuurd worden, mogen kinderen van drie jaar of ouder en kleiner dan 1,35 meter achteraan met de veiligheidsgordel vervoerd worden, op voorwaarde dat er geen of onvoldoende kinderzitjes beschikbaar zijn. Voor de eigen kinderen geldt dat niet, zij moeten wel in een kinderzitje zitten.

Alle kinderbeveiligingssystemen moeten vanaf 10 mei 2008 bovendien voldoen aan de norm R44/03 of R44/04. Dat betekent dat het homologatienummer moet beginnen met het cijfer 03 of 04.

Een objectief criterium is het gewicht van het kind. Er bestaan verschillende categorieën van kinderbeveiligingssystemen, naargelang het gewicht van het kind.

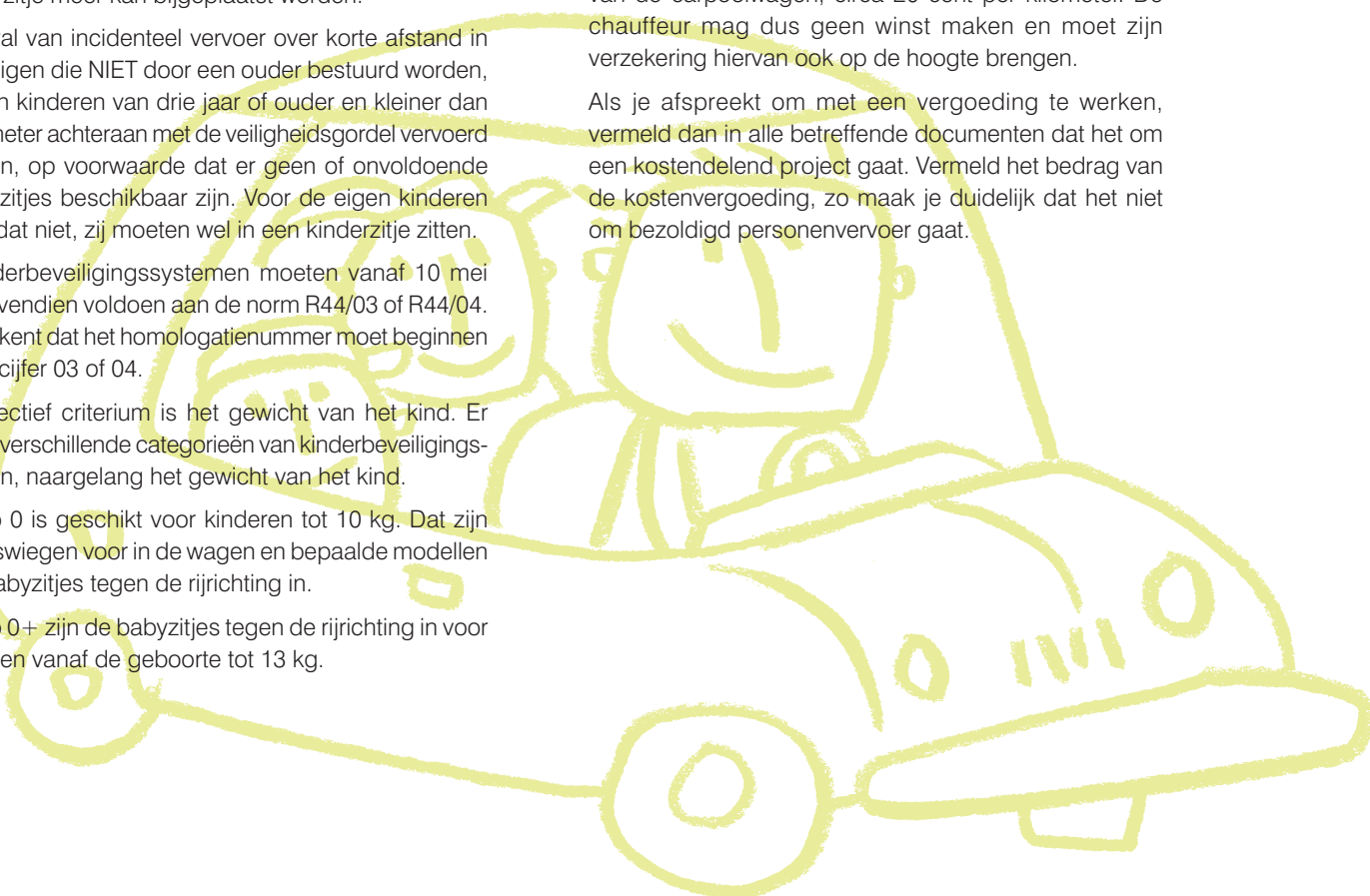
- Groep 0 is geschikt voor kinderen tot 10 kg. Dat zijn de reiswiegen voor in de wagen en bepaalde modellen van babyzitjes tegen de rijrichting in.
- Groep 0+ zijn de babyzitjes tegen de rijrichting in voor kinderen vanaf de geboorte tot 13 kg.

- Groep 1 is bestemd voor kinderen van 9 tot 18 kg. Het betreft kinderzitjes die in de rijrichting staan en waarin het kind meestal wordt vastgemaakt met vijf riempjes.
- Groep 2 is geschikt voor kinderen van 15-25 kg en groep 3 voor 22-36 kg. In de praktijk worden beide groepen vaak gecombineerd: het zijn de verhogingskussens (15-36 kg). Het kind wordt op het verhogingskussen geplaatst en vastgeklikt met de gewone driepuntsgordel van de wagen. Er bestaan modellen met of zonder ruggensteun.

Bestuurder

De burgerlijke aansprakelijkheid van de chauffeur is in ons land verplicht via de reguliere autopolis. Die vergoedt de schade aan derden en dus ook aan carpoolers, zelfs als zij een kilometerbijdrage betalen aan de chauffeur. Die bijdrage mag niet meer bedragen dan de gebruikskosten van de carpoolwagen, circa 20 cent per kilometer. De chauffeur mag dus geen winst maken en moet zijn verzekering hiervan ook op de hoogte brengen.

Als je afspreekt om met een vergoeding te werken, vermeld dan in alle betreffende documenten dat het om een kostendelend project gaat. Vermeld het bedrag van de kostenvergoeding, zo maak je duidelijk dat het niet om bezoldigd personenvervoer gaat.

Goed om weten

Elke dag, het hele jaar door?

Kan er altijd gefietspooled of gevoetpooled worden? Door weer en wind, zomer en winter, vraag het de kinderen zelf en zij antwoorden: graag! Ook in de herfst en winter is beweging gezond. Sommige scholen poolen het hele jaar door, andere scholen zien fiets- en voetpoolen als een seizoensgebonden initiatief. Die laatsten lassen een winterstop in en zoeken andere oplossingen, zoals een tijdelijke schoolbus of carpool. Het is aan de school, de begeleiders en poolers om te beslissen of ze wel of niet poolen in de winter.

Jong geleerd is oud gedaan

Poolen kan op elke leeftijd. Voetpoolen kan vanaf de kleuterschool, oudere kinderen houden de jongere kinderen aan de hand. Ook carpoolen kan vanaf de kleuterschool. Voor fietspoolen is niet de leeftijd belangrijk, maar de ervaring. Voor kinderen op de openbare weg in groep kunnen fietsen, moeten ze voldoende verkeers- en fietsvaardig zijn. Na enkele jaren fietspoolen kunnen de oudste kinderen misschien zelfstandig naar school fietsen. Kinderen uit het laatste leerjaar kunnen via een vertrouwde route een belangrijke stap naar zelfstandigheid in het verkeer zetten. Die ervaring hebben ze nodig om nadien zelfstandig naar de middelbare school te fietsen.

Ouders die een fietspool willen begeleiden, maar nog een kleuter of peuter in huis hebben, kunnen overwegen om de kleuter mee te nemen in een zitje of aanhangwagentje, of op een duofiets of bakfiets. Het fietspoolgroepje is dan best niet te groot.

Goede afspraken maken goede vrienden

Een poolproject loopt vlot als iedereen zich aan de afspraken houdt. Zo weten de kinderen op welk tijdstip zij aansluiten bij de pool, op welk moment de begeleider vertrekt... Is een kind ziek, dan verwittigen de ouders de begeleider voor zijn of haar vertrek. Als de begeleider niet op tijd verwittigd kan worden en de groep wacht op een leerling, dan is de afspraak dat de groep niet langer dan vijf minuten wacht. Bij herhaaldelijk te laat komen, contacteert de begeleider de ouders.

Modelbrief aan de ouders

Betreft: fietspoolen, voetpoolen, carpoolen

Beste ouder

Hoe veilig is de weg naar school voor uw kind? Is het openbaar vervoer niet zo frequent als u had gedacht? Uw kind wil met de fiets of te voet naar school, maar u vindt het te gevaarlijk. Sommige dagen zou u kunnen meefietsen of stappen, andere dagen niet. Misschien ziet u momenteel geen andere mogelijkheid dan uw kind elke dag te brengen met de auto, maar hebt u nog enkele lege plaatsen in uw auto.

De school is op zoek naar een manier om uw kind de gelegenheid te geven op een milieuvriendelijke en tegelijk veilige manier naar school te gaan. We denken aan een initiatief dat al heel wat Vlaamse scholen met succes toepassen, namelijk poolen.

- Een fietspool is een kleine, duidelijk herkenbare groep kinderen die onder begeleiding van een of meer volwassenen naar school fietst. De groepjes bestaan uit maximaal zeven kinderen en een volwassene. Ze fietsen vanuit dezelfde buurt via een afgesproken route. Iedereen houdt zich aan het verkeersreglement en aan de onderling gemaakte afspraken. De school sluit een verzekering af voor de begeleiders.
- In een voetpool stapt een kleine, goed zichtbare groep kinderen onder begeleiding van een volwassene naar school. Ze wandelen vanuit dezelfde buurt via een afgesproken route. Iedereen houdt zich aan het verkeersreglement en aan de onderling gemaakte afspraken. Ook hier wordt een verzekering afgesloten voor de begeleiders.
- Met het carpoolen maken kinderen uit verschillende gezinnen de verplaatsing naar en van school samen. Tijdens de winterstop van het fiets- en voetpooleizoen, als u te jonge kinderen hebt of als u te ver van de school woont om te fietsen of te stappen, kan carpoolen een oplossing zijn.

Ziet u wel wat in zo'n poolproject op onze school, laat ons dat dan weten via de bijgevoegde invulstrook. Dat verbindt u nog tot niets. U kunt de invulstrook met uw oudste kind meegeven, ten laatste op

.....

Met geïnteresseerde ouders komen we dan later graag eens samen om het poolproject concreter vorm te geven.

We danken u voor uw medewerking!

Met vriendelijke groeten

Oudervereniging

Directie

Leerkrachten

Bevragingsfiche ouders

Ik zou willen dat mijn kind kan fietspoolen voetpoolen carpoolen.

Naam ouder:

Adres:

.....

Telefoon:

E-mail:

Naam kind: leeftijd: klas:

Naam kind: leeftijd: klas:

Naam kind: leeftijd: klas:

Naam kind: leeftijd: klas:

Ik wil een fietspoolgroepje voetpoolgroepje carpoolgroepje begeleiden.

Naam ouder:

Adres:

.....

Telefoon:

E-mail:

Vertrekplaats:

Weekdagen

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
's morgens					
's middags					
's avonds					

Kruis de momenten aan waarop je kan begeleiden.

Routefiche per groep

Groep:

School: Naam:

Adres:

.....

Tel.:

Fax of e-mail:

Contactpersoon:

Vertrek van de begeleider

's morgens vanaf uur

Vertrek aan de school

's avonds:

woensdagmiddag:

vrijdagnamiddag:

Fietsroute naar school

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Fietsroute naar huis

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Opmerkingen

.....
.....
.....

Adresgegevens per groep

Begeleiders

Naam	Adres	Telefoon/gsm	Ma Mo	Ma Av	Di Mo	Di Av	Wo Mo	Wo Mi	Do Mo	Do Av	Vr Mo	Vr Av
1												
2												
3												
4												
5												
6												

N=normale begeleider, R=reservebegeleider
 Mo=morgen, Av=avond, Mi=middag

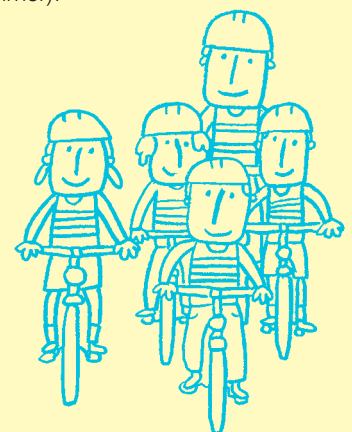
Kinderen

Naam	Adres	Telefoon/gsm	Leerjaar
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Afsprakennota begeleider

Fietspoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
Bespreek de route op voorhand met de kinderen en hun ouders. Spreek af welke route je zal volgen, waar je verzamelt, waar je met twee naast elkaar rijdt, hoe je terug achter elkaar gaat rijden, hoe je oversteekt...
Noteer ervaringen en problemen. Ze kunnen nuttig zijn bij het evalueren van de fietspool.
2. Spreek af wie vooraan fietst en wie achteraan, in welke volgorde en naast wie. De begeleider fietst zelf links achteraan de groep.
3. Zorg ervoor dat de fietspoolende kinderen de afgesproken kledij (reflecterende vestjes en fietshelm) dragen, zodat ze goed herkenbaar zijn voor andere weggebruikers.
4. De groep houdt zich strikt aan het verkeersreglement. Vragen kan je voorleggen aan andere begeleiders, zodat je samen een oplossing kan zoeken. Je kan ook te rade gaan bij de politie.
Contactpersoon politie:
Telefoon:
5. Hou je aan een vast tijdsschema. Spreek duidelijk af hoe lang de groep kan wachten op een kind dat te laat is. Wacht niet langer dan 5 minuten.
6. Als je verhinderd bent, verwittig tijdig:
 - een vervanger (zie R op de fietspoolfiche begeleiders)
 - of
 - de ouders van alle deelnemende kinderen van de groep, bijvoorbeeld aan de hand van een telefoonketting.
7. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met het kind.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.
 Contactpersoon school:
Telefoon:
8. Wanneer je je als groep bedreigd voelt door het roekeloze gedrag van een automobilist, noteer dan de nummerplaat. Je kan het probleem met de politie bespreken.
9. Een ongeval meld je altijd aan de school. Die zal de verzekering voor de begeleiders en de kinderen verwittigen. Voor dringende hulp bel je 100 (ziekenwagen), 101 (politie) of 112 (Europees noodnummer).

Afsprakennota begeleider

Voetpoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
Bespreek de route op voorhand met de kinderen en hun ouders. Spreek af welke route je zal volgen, waar je verzamelt, waar je achter elkaar moet lopen, hoe de groep oversteekt...
Noteer ervaringen en problemen. Ze kunnen nuttig zijn bij het evalueren van de voetpool.
2. Spreek af wie vooraan en wie achteraan loopt. De begeleider loopt zelf links achteraan de groep.
3. Zorg ervoor dat de voetpoolende kinderen goed zichtbaar zijn voor andere weggebruikers. In de winter kan je afspreken om reflecterende vestjes te dragen.
4. De groep houdt zich strikt aan het verkeersreglement. Vragen kan je voorleggen aan andere begeleiders, zodat je samen een oplossing kan zoeken. Je kan ook te rade gaan bij de politie.
Contactpersoon politie:
Telefoon:
5. Hou je aan een vast tijdschema. Spreek duidelijk af hoe lang de groep kan wachten op een kind dat te laat is. Wacht niet langer dan 5 minuten.
6. Als je verhinderd bent, verwittig tijdig:
 - een vervanger (zie R op de voetpoolfiche begeleiders)
 - of
 - de ouders van alle deelnemende kinderen van de groep, bijvoorbeeld aan de hand van een telefoonketting.
7. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met het kind.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.Contactpersoon school:
Telefoon:
8. Wanneer je je als groep bedreigd voelt door het roekeloze gedrag van een automobilist, noteer dan de nummerplaat. Je kan het probleem met de politie bespreken.
9. Een ongeval meld je altijd aan de school. Die zal de verzekering voor de begeleiders en de kinderen verwittigen. Voor dringende hulp bel je 100 (ziekenwagen), 101 (politie) of 112 (Europees noodnummer).

Afsprakennota begeleider

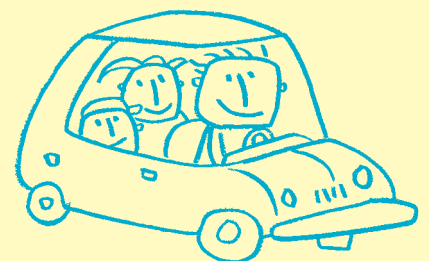
Carpoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
Bespreek de route op voorhand met de kinderen en hun ouders. Spreek af welke route je zal volgen. Noteer ervaringen en problemen. Ze kunnen nuttig zijn bij het evalueren van het carpoolproject.
2. Hou je aan een vast tijdschema. Spreek duidelijk af hoe lang de groep kan wachten op een kind dat te laat is. Wacht niet langer dan 5 minuten.
3. Als je verhinderd bent, verwittig tijdig:
 - een vervanger (zie R op de carpoolfiche begeleiders)
 - of
 - de ouders van alle deelnemende kinderen van de groep, bijvoorbeeld aan de hand van een telefoonketting.
4. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met het kind.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.

Contactpersoon politie:

Telefoon:

5. Een ongeval meld je altijd aan de school. Die zal de verzekering voor de begeleiders en de kinderen verwittigen. Voor dringende hulp bel je 100 (ziekenwagen), 101 (politie) of 112 (Europees noodnummer).

Afsprakennota ouders

Fietspoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
2. De groep houdt zich strikt aan het verkeersreglement.
3. De groep houdt zich aan een vast tijdschema en wacht niet langer dan 5 minuten.
4. Als je kind niet meegaat, verwittig dan de begeleider minstens 15 minuten voor die vertrekt.
5. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met de begeleider.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.

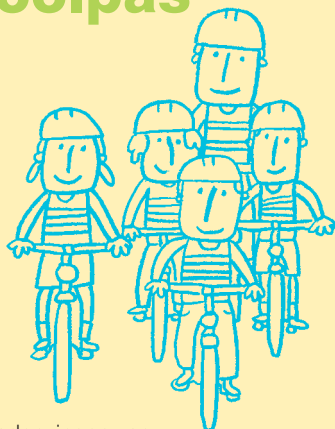
Contactpersoon school:

Telefoon:

6. Als de afspraak is dat de fietspoolers reflecterende vestjes en een fietshelm dragen, zorg dan dat je kind zich steeds aan die afspraak houdt.
7. Zorg ervoor dat de fiets van je kind steeds in orde is.

Poolpas

Fietspoolpas

- 1 Ik volg de raadgevingen van mijn begeleider(s) op.
- 2 Ik behoud mijn plaats in de groep tijdens de hele rit.
- 3 Ik ken mijn plaats als fietspooler op de openbare weg en hou mij daaraan.

Fietspoolen

Veilig, weerbaar en milieuvriendelijk naar school

- 4 Ik spreek met de begeleider af waar we met twee naast elkaar mogen fietsen en waar we achter elkaar blijven.
- 5 Ik sluit steeds goed aan bij de groep.
- 6 Ik steek over zoals afgesproken werd binnen de groep. Die afspraak kan verschillen van kruispunt tot kruispunt.
- 7 Ik draag zorg voor de speciale kledij. Ik draag ze steeds als ik fietspool.
- 8 Ik zorg ervoor dat mijn fiets steeds in orde is.
- 9 Ik rijd aandachtig en hou mijn ogen en oren goed open.
- 10 Ik hou rekening met andere weggebruikers.

Naam:

Handtekening:
.....

Fietspoolen

Veilig, weerbaar en milieuvriendelijk naar school

Afsprakennota ouders

Voetpoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
 2. De groep houdt zich strikt aan het verkeersreglement.
 3. De groep houdt zich aan een vast tijdschema en wacht niet langer dan 5 minuten.
 4. Als je kind niet meegaat, verwittig dan de begeleider minstens 15 minuten voor die vertrekt.
 5. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met de begeleider.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.
- Contactpersoon school:
- Telefoon:
6. Als de afspraak is dat de voetpoolers reflecterende vestjes dragen, zorg dan dat je kind zich steeds aan die afspraak houdt.

Poolpas

Voetpoolpas

- 1 Ik volg de raadgevingen van de begeleider op.
- 2 Ik behoud mijn plaats in de groep tijdens de hele verplaatsing.
- 3 Ik stap steeds op het voetpad.

- 4 Ik weet op welke plaatsen we achter elkaar moeten stappen. Anders wandelen we met twee naast elkaar.
- 5 Ik sluit goed aan bij de groep.
- 6 Ik steek over zoals afgesproken werd binnen de groep. Die afspraak kan verschillen van kruispunt tot kruispunt.
- 7 Ik ben voorzichtig en hou mijn ogen en oren goed open.
- 8 Ik hou rekening met andere weggebruikers.

Naam:

Handtekening:

Voetpoolen
Veilig, weerbaar en milieuvriendelijk naar school

Voetpoolen
Veilig, weerbaar en milieuvriendelijk naar school

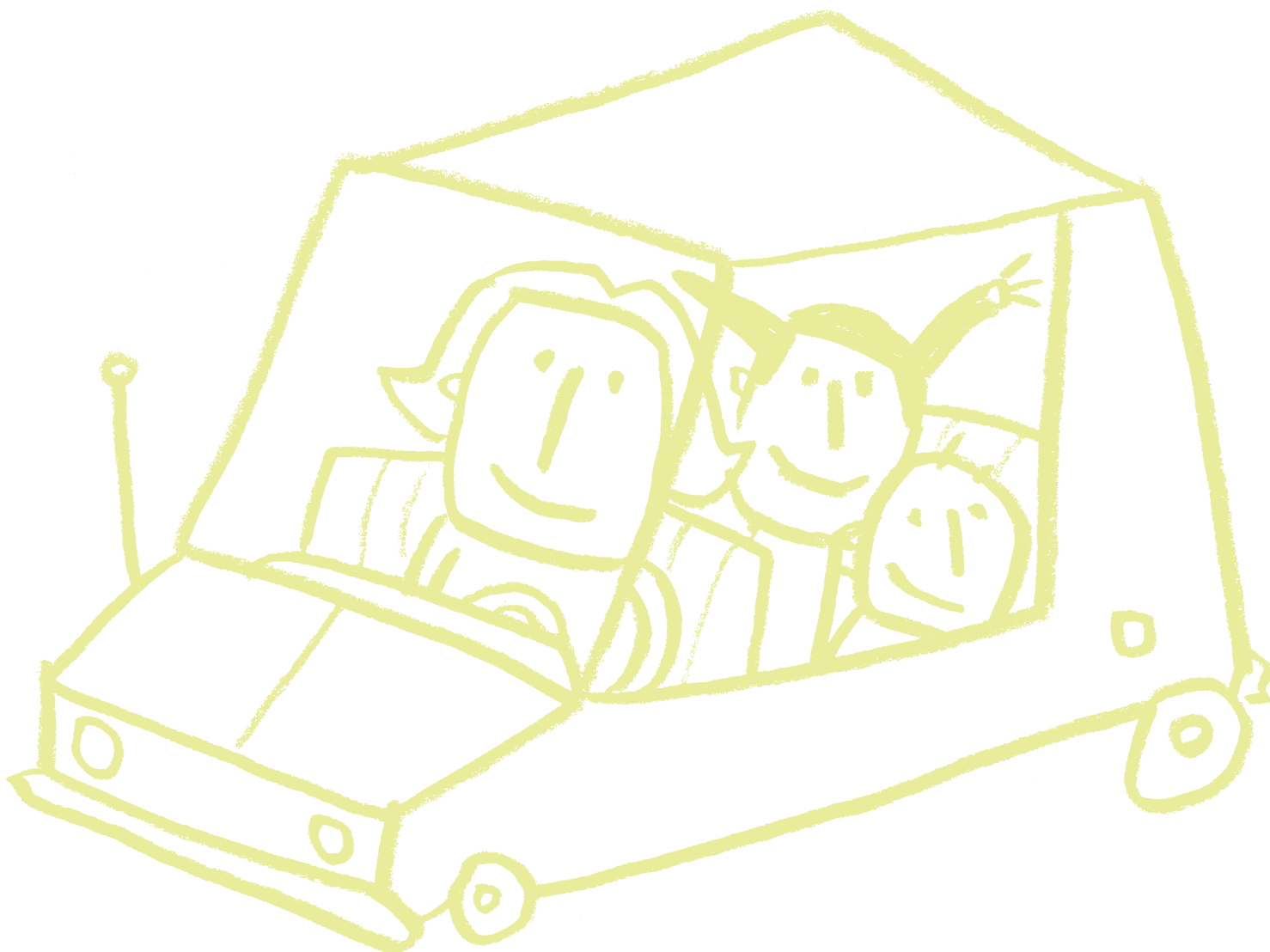
Afsprakennota ouders

Carpoolen

1. Hou je aan de gemaakte afspraken.
2. De groep houdt zich aan een vast tijdschema en wacht niet langer dan 5 minuten.
3. Als je kind niet meegaat, verwittig dan de begeleider minstens 15 minuten voor die vertrekt.
4. Wanneer er onregelmatigheden gebeuren:
 - Bespreek het probleem met de begeleider.
 - Neem contact op met de verantwoordelijke van de school.

Contactpersoon school:

Telefoon:

Aanbod Mobiel 21

Inhoudelijke begeleiding

Mobiel 21 begeleidt scholen en gemeenten bij het opstarten van een fiets-, voet- of carpool:

- toelichten van het stappenplan
- video fietspoolen
- specifieke vragen van betrokkenen

Meer informatie: www.fietspoolen.be

Ondersteunend materiaal

- handleiding poolen
- dvd fietspoolen
- fietspoolpas

Aanbod scholen

SAM: Die campagne stimuleert milieuvriendelijke verplaatsingen van en naar school. De campagne bestaat uit een spel en een inhoudelijk aanbod over verkeer en mobiliteit. Een week lang krijgen de leerlingen een sticker als ze op een duurzame manier naar school komen. De stickers worden op de slang verzameld.

Schoolvervoerplan: Dat plan bestaat uit een knelpuntenanalyse en actieplan om milieuvriendelijke verplaatsingen naar en van school te stimuleren. Mobiel 21 werkt hierbij samen met de directie, leerkrachten, leerlingen, ouders, politie en gemeente.

Schoolroutekaart: Op die kaart staan de veiligste schoolroutes van en naar school. Fietsen staat centraal, eventueel aangevuld met staproutes en openbaar vervoerfaciliteiten.

Meester op de fiets: De school nodigt een fietsmeester uit die samen met de leerkracht fietsvaardigheidstraining aan de leerlingen geeft.

Autovrije schooldagen: Op autovrije schooldagen probeert de school het autoverkeer zoveel mogelijk te beperken. Het is een bewustmakingsactie om leerlingen en leerkrachten op een milieuvriendelijke manier naar school te doen komen.

Scholenovereenkomst: De gemeente en haar scholen sluiten een overeenkomst over verkeer en mobiliteit af voor een vastgelegde termijn. Het gaat om maatregelen en initiatieven op vlak van infrastructuur, informatie, sensibilisatie, educatie of vervoersorganisatie die gemeenten, directies, ouders en andere betrokken partijen realiseren binnen een afgesproken termijn.

Ruimte gevraagd: Plaatsen waar de zachte weggebruiker nauwelijks ruimte heeft en waar voetgangers of fietsers gevaar lopen, worden visueel benadrukt met verkeersfiguren. Zo worden ze zichtbaarder voor het gemotoriseerd verkeer en kan je buurtbewoners, weggebruikers en het lokale beleid op een ludieke manier bewustmaken van het probleem.

Begeleiding op maat: Mobiel 21 begeleidt scholen bij het uitwerken of invoeren van bovenstaande projecten. Heeft de school een andere vraag of zelf een idee, dan helpt Mobiel 21 graag een antwoord te zoeken of het idee uit te werken.

Meer informatie:
www.verkeersslang.be
www.meesteropdefiets.be
www.mobiel21.be

Colofon

Redactie herwerking 2009

Marjan Frederix
Lies Lambert

Eindredactie

Katleen Stroombergen

Lay-out

Nadine Maes

ISBN 9789074633789
D/2010/6695/01

Verantwoordelijke uitgever

Mobiel 21 vzw
Elke Bossaert
Vital Decosterstraat 67a / 0101
3000 Leuven
tel. +32 16 23 94 65
fax +32 16 29 02 10
info@mobiel21.be
www.mobiel21.be

Mobiel 21 vzw©2010

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets van deze uitgave worden veelevoudigd, vertaald of aangepast, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

